

האיכרים שידעו לחשב

מתוך "השעה הטובה" מ. אואר

יום אחד נסראדין הודג'ה ביקר בכפר תורכי שתושביו היו ידועים כאנשים שידעו לחשב היטב.

הוא לן בבית אחד האיכרים ולמחרת התברר לו כי בכפר זה אין באר. מדי בוקר מישהו מהמשפחה העמיס שני כדים ריקים על חמור והלך אתם לשאוב מים מנחל המרוחק כשעת הליכה מהכפר, מילא אותם במים וחזר שוב תוך שעה.

"האם לא היה טוב יותר אילו היו לכם מים בכפר?" שאל הודג'ה.

"הו, הרבה יותר טוב" ענה האיכר "כל יום מתבזבזות שעתיים של החמור ושל הנער שמוביל אותו. זה אלף ארבע מאות ושישים שעות בשנה. אילו החמור והנער היו עובדים את

הזמן בשדה הייתי יכול לזרוע, למשל, שדה שלם של דלעת, ולאסוף ארבע מאות חמישים ושבעה דלועים מדי שנה."

"אני רואה שחישבת את הכל במדויק" התפלא הודג'ה "אז מדוע לא תחפרו תעלה שתביא מים מהנחל אל הכפר?"

"זה לא כל כך פשוט" אמר האיכר "בדרך עומד תל שצריך לחפור בו. אילו הנער שלי היה חופר שם במקום להביא מים מדי יום, זה היה לוקח לו חמש מאות שנה, אילו עבד אותן שעתיים ביום. לי נשארו רק, אולי, שלושים שנה לחיות, אז פשוט יותר לשלוח אותו כדי שיביא מים."

"כן, אבל התעלה תשרת את הכפר כולו. ובכפר משפחות רבות."

"נכון" אמר האיכר "בכפר מאה משפחות בדיוק. ואם כל משפחה תשלח נער עם חמור לעבודה למשך שעתיים, נגמור את התעלה במשך חמש שנים. ואילו אלה היו עובדים עשר שעות ביום, היינו גומרים את התעלה תוך שנה."

"אז למה שלא תדבר אם שכניך ותציע לחפור

את התעלה ביחד?" שאל הודג'ה.

"זה כך. אם אני צריך לברר בעיה עם שכן אני מזמין אותו אלי הביתה, מכבד אותו בתה וחלווה, מדבר אתו על מזג האוויר וסיכויי היבולים, ועל המשפחה שלו, הבנים הנכדים והנינים. ואז אנו מגישים לו ארוחה ואחריה שוב תה. אז הוא מתחיל לשאול אותי על המשפחה שלי ובסוף אנו מגיעים לעניין ודנים בצורה נאה ויסודית. זה עלול לקחת יום שלם.

ומאחר שבכפר חיות מאה משפחות, אני צריך לדבר עם תשעים ותשעה ראשי הבית. תבין שאינני יכול לבלות תשעים ותשעה ימים רצופים לדיונים אלה. הרי כל המשק שלי יחרב. אוכל, לכל היותר, להזמין אלי הביתה אחד השכנים פעם אחד בשבוע. ומאחר שבשנה ישנם רק חמישים ושנים שבועות, ייקח לי שנתיים לדבר עם כולם.

אני מכיר את השכנים שלי. הם כולם יודעים לחשב היטב, וכל אחד מהם יסכים בסוף שעדיף להביא את המים לכפר בתעלה. ואני יודע שכל

אחד יסכים לכך, אם גם האחרים יסכימו. כך שאחרי שנתיים אצטרך לעשות את הסיבוב שנית. אני צריך אז להזמין כל אחד הביתה ולהגיד לו כי גם האחרים הסכימו.

"יפה" אמר הודג'ה "אבל אחרי ארבע שנים תוכלו לגשת לעבודה, ותוך השנה החמישית התעלה תהיה חפורה!"

"אבל יש עוד בעיה אחת" הסביר האיכר "תבין שאחרי שהתעלה תיחפר, כל אחד יוכל לגשת ולשאוב מים ממנה, בין אם מילא את חלקו בעבודת החפירה, בין אם לאו."

"נכון" הסכים הודג'ה "לא תוכלו לשמור על התעלה לכל אורכה."

"זהו זה" אמר האיכר "אז למישהו שהתבטל ורק עשה כאילו עובד, יהיה אותו היתרון כמו למי שעבד קשה כל הזמן."

"נכון" שוב הסכים הודג'ה.

"אז כל אלה שיודעים לחשב היטב ישתדלו להימנע ממילוי חלקם בעבודה. פעם זה יהיה בגלל חמור צולע. יום אחר בגלל ילד כביכול

חולה. ולאחר אישתנו תהיה חולה וצריך יהיה לשלוח את הנער עם חמור כדי להביא רופא.

ובכפר שלנו **כולם** יודעים לחשב היטב, אז כל אחד ישתדל להתחמק ממילוי חלקו. ומאחר שכל אחד מאתנו יודע שאחרים יתחמקו, אף אחד לא ישלח את הנער או את החמור לעבודה, וחפירת התעלה אפילו לא תתחיל."
"הבנתי" אמר הודג'ה "והנימוקים שלך משכנעים מאוד".

הוא חשב רגע ואחר כך הוסיף "אבל אני מכיר כפר, שם מעבר להר, שהייתה להם אותה הבעיה כמו שלכם. אבל יש להם כבר עשרים שנה תעלה שמביאה מים לכפר."
"זה נכון" ענה האיכר "אבל הם לא יודעים לחשב היטב."